

“ISPAN VA O‘ZBEK MATNLARIDA QO‘LLANILGAN METAFORIK IFODALARNING MILLIY-MADANIY XUSUSIYATLARI”

Turduqulova Rayhon

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya. Maqola mavzusi qiziqarli va chuqur tadqiqot talab qiladi, chunki bu mavzu orqali turli millatlar o‘rtasidagi til va madaniyatning o‘zaro aloqalarini tahlil qilish mumkin. Maqolada ispan va o‘zbek tillarida keng qo‘llaniladigan metaforik ifodalarning lingvistik va madaniy jihatlari o‘rganiladi. Quyida maqolani yozish uchun asosiy yo‘nalishlar va kontseptsiyalar keltirilgan. Maqola ispan nutqining asosiy konstantasi sifatida metaforani o‘rganishga bag‘ishlangan. Maqolada tarixiy rivojlanishning o‘ziga xosligi va geografik joylashuvining o‘ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda ispan nutqining ishlash xususiyatlari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqotning dolzarbligi milliy va madaniy xususiyatlarni hisobga olishning muhimligi bilan bog‘liq. Metaforalardan faol foydalanish ispan xalqining milliy va madaniy ongining o‘ziga xos xususiyatlarini ko‘rsatib, so‘z boyligini sinchkovlik bilan tanlashni belgilaydi, bu badiiy nutqning o‘shishiga moyil bo‘ladi. Metafora badiiy matnda ispan mualliflari dunyosi modeli va rasmining semantik xususiyati bo‘lib, matn makonining turli darajalarini bir-biriga bog‘laydigan modelga aylanadi.

Kalit so‘zlar: ispan tili, badiiy nutq, metafora, dunyo tasviri, zamonaviy ispan adabiyoti, madaniyat.

KIRISH.

Metaforalar til va madaniyatning ajralmas qismi bo‘lib, ularning o‘ziga xos milliy va madaniy ko‘rinishlari mavjud. Ispan va o‘zbek tillaridagi metaforalar xalqning dunyoqarashi va qadriyatlarini aks ettiradi. Metaforalar orqali madaniyatlararo tafovutlarni va umumiyliklarni o‘rganish tildagi milliy-madaniy xususiyatlarni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Nutq xususiyatlari va ma‘no hosil qilish mexanizmlarini o‘rganishdagi milliy-madaniy paradigma tobora ko‘proq tadqiqot obyektiga aylanib bormoqda. Ispan nutqida metafora katta ahamiyatga ega, chunki uning faoliyati ispan mentalitetining xususiyatlarini va atrofdagi voqelikni hissiy tushunishni obyektivlashtirish usullaridan biriga aylanadi. Metafora ispan hayotining barcha ko‘rinishlarida o‘ziga xos belgisiga aylanadi: folklor va diniy bayramlarda insonning yomonliklari va fazilatlarining ramziy tasvirlari, metafora bilan to‘ldirilgan adabiyotning keng doirasi - bularning barchasi ispan mentalitetini aks ettiradi va milliy va madaniy o‘ziga xoslikni belgilaydi. nutq. Ushbu hodisaning ravshanligiga qaramay, badiiy nutqning bayon strategiyasining asosiy tarkibiy qismi sifatida metafora roli yetarlicha o‘rganilmagan. Biz ushbu jihatni o‘rganishga bag‘ishlangan mahalliy va

xorijiy ispanshunoslikdagi juda kichik ilmiy adabiyotlarga murojaat qilishimiz mumkin (N.M.Firsova [1], N.D.Arutyunova [2], V.N. Teliya [3], A. Wierzbicka [4]; L. Kortés Rodrigues [5], M. Kasado Velardo [6] va boshqalar). Bu mualliflarning asarlari birinchi navbatda ispan nutqining mintaqaviy xususiyatlarini o'rganishga, ispan tilining ayrim jihatlarini (morfologiya, sintaksis, so'z yasash muammolari va boshqalar) o'rganishga qaratilgan. Ispaniyalik tadqiqotchilar kamdan-kam hollarda etnik guruh mentalitetining shakllanishining diskursiv tahlili va tarixiy xususiyatlarini bir-biriga bog'laydilar.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR.

Badiiy nutq bir necha bor nutqni matn yaratish va uni o'qish jarayoni sifatida tushunadigan tilshunoslar, faylasuflar, antropologlar va filologlarning qiziqish mavzusiga aylandi. Kulibina [7], T.A. van Deyk [8], V.I. Tyupoy [9], E.V. Sergeeva badiiy nutqni o'quvchi muallifning yashirin ko'rsatmalariga amal qilishi yoki ularni dunyoning o'ziga xos tasviriga muvofiq buzishi mumkin bo'lgan o'ziga xos va oldindan aytib bo'lmaydigan o'qish jarayoni deb ta'riflaydi, chunki nutq yagona shakl tizimidir. Ma'no va mazmun, ma'lum bir tarixiy va madaniy kontekstda doimo matn vazifasini bajaradi. Bu holatni T.A. van Deyk [8], N.D. Arutyunova [11], V.I. Karasik [12], N.F. Alefirenko [13], nutq mavjudligining asosiy tarkibiy qismlaridan biri sifatida ekstralingvistik omilni (dunyoning milliy rasmlari, qadriyatlar tizimi, tarixiy va ijtimoiy voqeliklarni) hisobga olishga chaqiradi. Nutqni idrok etishning milliy-madaniy xususiyatlarini bilmasdan turib, matnni to'g'ri talqin qilib bo'lmaydi. Milliy-madaniy o'ziga xoslik yoki dunyo tasviri birinchi marta terminologiyada fiziklar tomonidan rasmiylashtirilib, uni "dunyoning ilmiy surati" ma'nosida ishlatgan. Nemis faylasufi Martin Xaydegger [14] fiziklarning tadqiqotlarini sezilarli darajada takomillashtirdi va to'ldirdi, dunyo tasvirini atrofdagi dunyoning bir qismi sifatida emas, balki insonning ideal dunyo haqidagi g'oyalari yig'indisi sifatida belgilab berdi. Bugungi kunda dunyo tasvirini tushunish yanada kengroq: u dunyoning kognitiv rasmini qamrab oladi, shuningdek, hayot tarzi, xatti-harakatlari va o'ziga xos ifodasi haqidagi g'oyalar evolyutsiyasini ko'rsatadigan oldingi davrlarda mavjud bo'lgan barcha g'oyalarni o'z ichiga oladi. 20-asr ohirida dunyoning milliy manzarasi ikkilamchi modellashtirish tizimlari (mifologiya, folklor, diniy kultlar, shuningdek kino, televidenie, rasm) prizmasi orqali o'rganiladi. Bu jarayonga katta hissa qo'shgan Yu.M. Lotman [16], antropologik yo'nalishning dunyo rasmidagi asosiy rolini isbotlaydi. Lotman va uning maktabi o'quvchilari o'z asarlarida ushbu tushunchaning subyektiv xususiyatini ta'kidlaydilar: dunyo tasviri obyektiv voqelikning subyektiv in'ikosi bo'lib, dunyoning muhim xususiyatlarini so'z bilan ifodalaydi. Dunyo rasmining asosiy funksiyalari dunyoqarashning o'ziga xos xususiyatlarini ko'rsatish uchun mo'ljallangan talqin (va metafora ispan madaniyatida bu rol ni o'ynashi

mumkin) va tartibga solish (ma'nolarni yaratish mexanizmlarini ko'rsatish uchun mo'ljallangan) bo'ladi.

NATIJALAR.

Nutqning asosiy konstantalarini shakllantirish uchun etnos shakllanishining geografik va tarixiy sharoitlari asos bo'ladi. G.D. Gachev [20] dunyoning milliy qiyofasini muhokama qilar ekan, birinchi o'ringa odamlarning hayotini, turar-joy turini, ovqat pishirish, kiyim-kechak va turmush tarzini belgilaydigan iqlim sharoitlarini qo'yadi. Ispaniyalik tadqiqotchi F.Dias-Plaxa [19] uning fikriga qo'shiladi, u ispan etnik guruhi g'azab, takabburlik va o'limdan qo'rqmaslik kabi xarakter xususiyatlariga, birinchi navbatda, hayotni yaratgan issiq iqlim va unumdor tuproq tufayli qarzdor deb hisoblaydi. Ispaniyaning Yevropa qit'asining chekkasidagi geografik joylashuvi, uni Yevropaning aksariyat davlatlaridan ajratib turuvchi tog'lar ko'rinishidagi tabiiy chegaralari, Afrikaga yaqinligi – bularning barchasi bir vaqtning o'zida milliy o'ziga xoslik haqidagi savollarni tug'dirgan. Vaqt o'tishi bilan savollar yangi kuch bilan boshlandi, chunki tarix o'z tuzatishlarini kiritdi: Pireney yarim orolidagi yetti yuz yillik arablar hukmronligi, bir tomondan, Ispaniyani Yevropaning tafakkur va dunyoqarash modelidan yanada uzoqlashtirdi, boshqa tomondan. Shu bilan birga, ispanlarning o'zlari rasman e'lon qilingan madaniyatlarning to'liq vakillari emasligini aniq bilishadi. Xose Ortega y Gasset [18] o'z vatandoshlarini butun qit'adagi eng g'ayritabiiy yevropaliklar deb kinoya bilan ta'riflagan, Ramon Mariya del Valle-Inklan [21] esa Ispaniyani Yevropaning g'ayritabiiy buzib ko'rinishi deb atagan. Vaqt o'tishi bilan ispan faylasuflarining milliy tafakkurning o'ziga xosligi haqidagi mulohazalari umuman ispan etnosiga xos bo'lgan bir qator komplekslarning mavjudligini aniqlaydi: noevropacha fikrlash va turmush tarzining har qanday ko'rinishini yashirish istagi, bu bir tomondan yuqori darajadagi ichki taranglikni va yashirin tajovuzni qo'zg'atadi, ikkinchi tomondan esa majoziy-intuitiv tipdagi fikrlash, nutq figuralaridan faol foydalanishni belgilaydi. Bayonotning asl ma'nosini yashiradigan va faqat ispan etnik guruhi vakiliga tushunarli bo'lgan majoziy fikrlash turi Ispaniya adabiyoti va madaniyatining badiiy nutqida keng qo'llaniladi. Badiiy nutqning boshqa turlardan farqi, eng avvalo, u, aslida, barcha diskursiv shakllanishlarning umumiy belgisi bo'lishi, boshqacha aytganda, boshqa nutqlarning barcha turlarini: ilmiy, siyosiy, diniy va hokazolarni o'zida mujassamlashtiradi. Badiiy nutq doirasida har qanday tartibga soluvchi harakatlar mumkin. Badiiy nutqning muallifi ma'lumotni buzib ko'rsatishi mumkin, bu esa badiiy nutqning mavjudligini maqsad qilib qo'yishi mumkin. Ingliz olimi J.Searl [22] ta'kidlaganidek, har qanday badiiy asar muallifi matnda aytiladigan aniq so'z va fikrlarni tanlabgina qolmay, nutq aktini psevdorealizatsiya qilish bilan shug'ullanadi.

Ispanlarning milliy va madaniy tafakkurining o'ziga xos xususiyatlari ispan tilida metaforalarning shu qadar keng qo'llanilishini aniqladiki, u stilistik sinonimlar soni bo'yicha boshqa roman tillaridan sezilarli darajada oldinda.

МУХОКАМА.

Metafora bu til birliklari bo'lib, ularda bir narsa boshqa bir narsa orqali anglanadi. Bu obrazli ifoda vositasi til va madaniyatning o'zaro aloqasini ko'rsatadi.

Metaforaning madaniyat bilan bog'liqligi: Har bir xalqning madaniyati va hayot tarzi ularning metaforalarida o'z aksini topadi. Metaforalar orqali xalqning mentaliteti va dunyoqarashini tushunish mumkin. Misol uchun, ispan madaniyatida quyosh va yorug'lik metaforalari ko'p uchraydi, chunki bu elementlar Ispaniyaning iqlimi va hayot tarzini aks ettiradi.

Ispan tilida metaforik ifodalar

Ispan tili metaforalarining xususiyatlari: Ispan madaniyatida tabiat, iqlim va milliy an'analar bilan bog'liq ko'plab metaforalar mavjud. Misol uchun, "*estar en las nubes*" ("bulutlarda bo'lish") metaforasi odamning xayolga cho'mganini anglatadi.

Madaniy manbalar: Ispan metaforalari ko'pincha milliy urf-odatlar, din va tarixiy voqealarga asoslanadi. Masalan, "*tirar la toalla*" (so'zma-so'z: sochiqni uloqtirish) metaforasi kurashdan voz kechishni anglatadi va bu sport bilan bog'liq madaniy kontekstni ifodalaydi.

O'zbek tilida metaforik ifodalar

O'zbek tili metaforalarining xususiyatlari: O'zbek tili va madaniyatida tabiat, oila va din bilan bog'liq ko'plab metaforalar mavjud. Masalan, "*ko'ngli tog'dek*" (ko'ngli katta, saxiy odam) degan metafora o'zbek xalqining mehmondo'stligi va insoniy qadriyatlarini aks ettiradi.

Madaniy manbalar: O'zbek xalqining an'anaviy qadriyatlari, islom dinining ta'siri va turmush tarzi tilda keng qo'llaniladigan metaforalarga asos bo'ladi. Masalan, "oq yo'l" (yaxshi tilak) metaforasi xalq orasida keng qo'llaniladi.

Metaforik ifodalarning qiyosiy tahlili

Umumiyliklar: Ispan va o'zbek tillaridagi ayrim metaforalar hayotiy tajriba va hissiy kechinmalarni ifodalashda o'xshashliklarga ega. Masalan, har ikkala tilda ham inson ruhiy holatini ifodalovchi metaforalar mavjud: "*ser el corazón de oro*" (oltin yurak) va "yuragi toza" (yaxshi odam).

Farqlar: Madaniy va ijtimoiy tafovutlar sababli ba'zi metaforalar turli tilda va madaniy kontekstda o'zgacha mazmun kasb etadi. Masalan, ispan tilida quyosh bilan bog'liq metaforalar ijobiy ma'no kasb etadi, o'zbek tilida esa yer va suv bilan bog'liq metaforalar ko'proq qo'llaniladi.

Metaforalarning milliy-madaniy xususiyatlari

Ispan tilidagi milliy-madaniy xususiyatlar: Ispan tilidagi metaforalar millatning dinamik va hissiyligini, ko'p hollarda ochiqlik va jo'shqinlikni aks ettiradi.

О‘zbek tilidagi milliy-madaniy xususiyatlar: O‘zbek metaforalari ko‘proq mehmondo‘stlik, hurmat, sabr va iymon kabi qadriyatlarni aks ettiradi. Misol uchun, “o‘tirgan joyini tosh bosadi” metaforasi o‘zbek xalqining hurmat-e‘tiboriga ishora qiladi.

Metaforalar, ma'lum bir tilda ifodalangan ko‘p qirrali hodisadir, chunki ular nafaqat til birliklari, balki madaniyat va millatning o‘ziga xos qadriyatlarini ham aks ettiradi. Shuning uchun metafora orqali har bir xalqning tarixiy, madaniy va ijtimoiy an‘analari, ularning hissiyotlari va o‘ziga xos dunyoqarashi ham ifodalanadi. Bunday metaforalar orqali xalqning turmush tarzi va iqlim sharoiti ifodalanadi, chunki tabiat va hayot tarzi metaforalarning yuzaga kelishida muhim rol o‘ynaydi. Ispaniyada quyosh va iliq iqlim madaniyatni yorqin va jo‘shqin ko‘rsatadi, o‘zbeklar esa ko‘pincha yer, suv va hayot bilan bog‘liq bo‘lgan metaforalardan foydalanadilar, bu esa o‘tmishdagi dehqonchilik va chorvachilikka asoslangan turmush tarzini aks ettiradi.

Kognitiv lingvistika nuqtayi nazaridan metafora tahlili

Metaforalar kognitiv lingvistika doirasida insonning dunyoqarashi, bilimlari va tajribalarini shakllantiruvchi elementlar sifatida qaraladi. Kognitiv lingvistika tilni dunyoni kognitiv tasavvur qilish vositasi deb biladi. Shu nuqtai nazardan, ispan va o‘zbek metaforalari xalqning hayotiy tajribasi va madaniy an‘analarining aks-sadosi sifatida namoyon bo‘ladi.

Misollar: Ispan madaniyatida kognitiv metaforalar “quyosh” va “yorug‘lik” bilan bog‘liq bo‘lib, yorug‘lik yuksaklik va ijobiylikni ifodalovchi asosiy kognitiv qismdir: masalan, “luz al final del túnel” (tunel oxiridagi yorug‘lik - qiyinchilikdan keyingi umid).

O‘zbek madaniyatida esa kognitiv metaforalar yer, suv, hosildorlik bilan bog‘liq bo‘lib, bu xalqning tabiat va yer bilan yaqin aloqasini ifodalaydi: “yuragi tog‘dek” (katta va kuchli), “serhosil” (sermahsul, hosildor).

Kognitiv lingvistika doirasida bu metaforalar o‘z xalqlari dunyoqarashidagi asosiy tushunchalarni shakllantiradi va til orqali dunyoni qanday tasavvur qilishlarini ko‘rsatadi.

Milliy-madaniy komponent va kontseptual metaforalar

Tilshunoslikdagi kontseptual metaforalar nazariyasi (Lakoff va Johnson, 1980) metaforalarni insonning fikrlashi va dunyoqarashi usuli sifatida ko‘radi. Bu nazariya shuni ta’kidlaydiki, metaforalar nafaqat til, balki dunyoni idrok etish shakllaridir. Har bir til va madaniyat o‘ziga xos kontseptual tizimlarga ega bo‘lib, ular o‘z madaniy an‘analari orqali dunyoni qanday idrok qilishini belgilaydi.

Ispan va o‘zbek tilidagi kontseptual metaforalar:

Ispan tilidagi kontseptual metaforalar ko‘pincha harakat va harakatchanlikni ifodalaydi: “*la vida es un viaje*” (hayot - bu sayohat). Bu metafora orqali ispan madaniyatidagi o‘zgarish va rivojlanishga bo‘lgan ehtiyojni aks ettiradi.

O‘zbek tilida esa kontseptual metaforalar hayot, oila va tabiat bilan bog‘liq: “hayot yo‘li” (hayot yo‘li - insonning hayotdagi tanlovi va qadam qo‘yish jarayoni), bu o‘zbek madaniyatining oila va jamiyatdagi barqarorlikka bo‘lgan e‘tiborini ko‘rsatadi.

Metaforalar va tarjima muammolari

Metaforalarni boshqa tillarga tarjima qilishda milliy-madaniy xususiyatlar katta rol o‘ynaydi. Metaforalar ko‘pincha bir til va madaniyatda aniq tushunarli bo‘lsa-da, boshqa madaniyatda bu ifodalar boshqacha ma‘no kasb etishi yoki umuman tushunarsiz bo‘lishi mumkin.

Metaforik ifodalarning ijtimoiy funksiyalari

Metaforalar nafaqat estetik vosita, balki ijtimoiy-kommunikativ rol ham o‘ynaydi. Ular insonlar o‘rtasida ma‘nolarni tez va samarali uzatishga yordam beradi va shu bilan birga madaniyatlararo farqlarni aks ettiradi. Ispan va o‘zbek jamiyatlarida metaforalarning ijtimoiy funksiyalari qanday amalga oshirilishi va qabul qilinishiga e‘tibor qaratish mumkin.

Misollar: Ispan madaniyatida, “*tirar la casa por la ventana*” (so‘zma-so‘z: uyni derazadan tashlab yuborish) muhim va qimmatbaho narsaga ko‘p mablag‘ sarflashni anglatadi. Bu ifoda jamiyatdagi ochiqlik va harakatga bo‘lgan xohishni ifodalaydi.

O‘zbek madaniyatida esa, “boshini baland tutmoq” (g‘ururli bo‘lish) ijtimoiy hurmatni aks ettiradi va bu o‘zbeklarning ijtimoiy mavqeiga bo‘lgan e‘tiborini ko‘rsatadi.

XULOSA. Metafora badiiy nutqning ko‘p funksiyali birligiga, obrazli fikrlashning universal vositasiga aylanadi. Assotsiativ birikmalardan foydalanish chastotasi va o‘ziga xosligi milliy kontekst bilan belgilanadi. Ispan badiiy nutqida syujet darajasida ham, lug‘aviy darajada ham yuqori darajadagi emotsional mazmuni taqdim etuvchi va asar talqiniga hissa qo‘shadigan metaforalardan keng foydalaniladi. Ispan va o‘zbek tillaridagi metaforik ifodalar xalqning madaniyati, qadriyatlari va dunyoqarashini aks ettiradi. Bu tillar o‘rtasidagi qiyosiy tahlil madaniyatlararo farqlarni va o‘xshashliklarni ko‘rsatadi, shuningdek, til va madaniyatning o‘zaro ta‘sirini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Фирсова Н.М. Грамматическая стилистика современного испанского языка. М.: Высшая школа, 2005: 351. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=19807646>.
2. Арутюнова Н.Д. Метафора и дискурс. Теория метафоры. М.: Прогресс, 1990: 5-32. Доступно по: <http://philologyru/linguistics1/arutyunova-90.h1m>.
3. Телия В.Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира. Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. М.: Наука, 1988: 173-203.

4. Вежбицка А. Язык. Культура. Познание. М.: Рус. Словари, 1996: 416.
5. Cortés Rodrigues L. Sintaxis del coloquio. Aproximación sociolingüística. Salamanca: Universidad de Salamanca, 1986: 216. Доступно по: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=164846>.
6. Casado Velarde M. Aspectos morfológicos y semánticos del lenguaje juvenil. El lenguaje de los jóvenes. Madrid: Ariel, 2002: 57-68. Доступно по: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=606816>.
7. Кулибина Н.А. Художественный текст в лингводидактическом осмыслении. М.: Гос. ИРЯ, 2000: 303. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=21781013>.
8. Dijk T.A. van. Studies in The Pragmatics of Discourse. Janua linguarum. Series Maior; 101. The Hague, Paris, New York: Mouton Publishers, 1981: 331.
9. Тюпа В.И. Литература и ментальность. М.: Юрайт, 2019: 231.
10. Sergeeva E.V. Art discourse as a non-pragmatic aesthetic language phenomenon. Filologicheskie Nauki-Nauchnye Doklady Vysshei Shkoly-Philological Sciences-Scientific Essays of Higher Education. 2019; 6: 20-28. DOI: 10.20339/PhS.6-19.020.
11. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. М.: Яз. рус. культуры, 1999: 896
12. Анорбоева С. (2024). ПОДГОТОВКА ПЕРЕВОДЧИКОВ С ИСПАНСКОГО ЯЗЫКА И СОВРЕМЕННАЯ МОДЕЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ПЕРЕВОДЧИКА. Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit, 176-180. <https://doi.org/10.2024/5mckbz69>
13. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики. Волгоград: Перемена, 1999: 274.
14. Хайдеггер М. Время картины мира. Новая технократическая волна на Западе. М.: Республика, 1986: 93-119.
15. Степин В.С., Кузнецова Л.Ф. Научная картина мира в культуре техногенных цивилизаций. М.: ИФ РАН, 1999: 274.
16. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. М: Гнозис, 1992: 288.
17. Pequeñas Resistencias 5: Antología de nuevo cuento español (2001-2010). Madrid: Editorial Páginas de Espuma, 2010: 505.
18. Ортега-и-Гассет Х. Бесхребетная Испания. М.: АСТ, 2003: 269.
19. Diaz-Plaja G. España en sus espejos. Barcelona: Plaza&Janes Editores, 1977: 283.
20. Гачев Г. Д. Ментальности народов мира. М.: ЭКСМО, 2008: 544 Доступно по: <https://bookree.org/reader?file=1237539&pg=1>.
21. Дель Валье-Инклан, Рамон Мариа. Избранные произведения в 2 томах. М.: Художественная литература, 1986: 1072.
25. Solikha, A. (2024). DEVELOPMENT OF TRANSLATION COMPETENCE OF STUDENTS IN SPANISH LANGUAGE COURSES. ПЕДАГОГИК ВА ПСИХОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР, 2(3), 9–12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11178339>
28. Calderón de la Barca, Pedro. La vida es sueño. Grupo Anaya, 2008:207.